

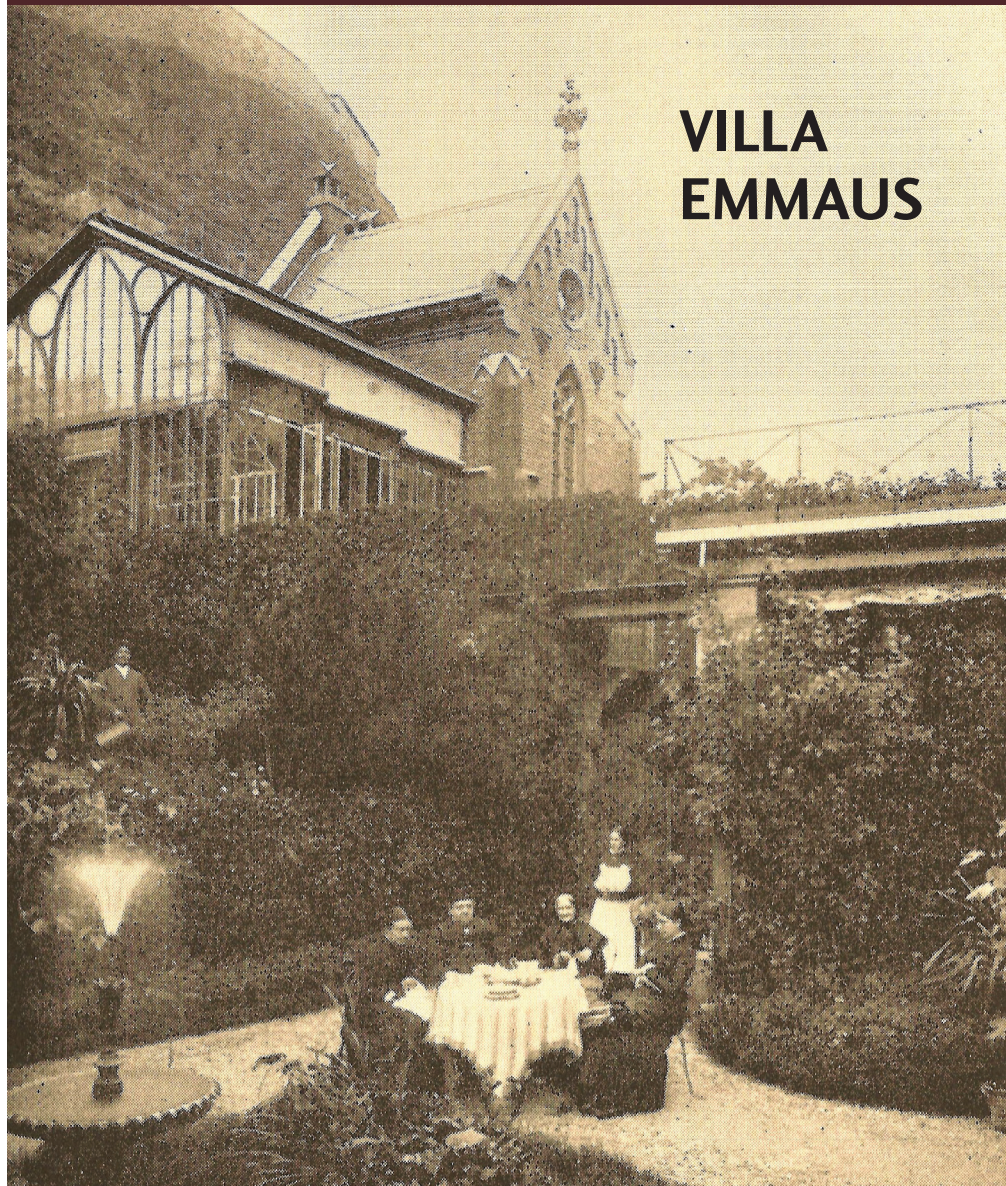
JOHANNES JØRGENSEN SELSKABET

NYHEDSBREV

December 2012

10. Årg.

Nr. 4

VILLA EMMAUS

NYHEDSBREV

Medlemsblad for
Johannes Jørgensen Selskabet

Ansuh. red. **Stig Holsting**
Lykkesholms Allé 9 A,1.tv
1902 Frederiksberg C
Tlf. 8758 0303
Mob. 2129 0408
e-mail: stig.holsting@gmail.com
Kassererens e-mail:
johs.jorgensenselskabet@gmail.com
www.johannesjorgensenselskabet.dk
Bankkonto nr.: 1551 0010132908

Johannes Jørgensen Selskabet er et litterært forum til studium af digterens liv og forfatterskab. Selskabet arbejder nært sammen med Johannes Jørgensens Hus i Svendborg og andre litterære selskaber. Medlemskab koster 150 kr. om året. Hjemmeside: www.svendborg-bib.dk

Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, formand

Oluf Schönbeck, næstformand

Fælledvej 14 E, 5.tv.

2200 København N.

E-mail: oluf@hum.ku.dk

Tlf. 60863727.

Ove Klausen, sekretær. Ottosminde

2, 8960 Randers. Tlf. 86404032.

E-mail: oklausen@fiberflex.dk

Henning Fink-Jensen, kasserer.

Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd.

Tlf. 4444 8703

Andreas Holsting. Ved Klosteret 6,

2100 København Ø. Tlf. 31219609.

E-mail: andreas.holsting@gmail.com

Grafisk tilrettelæggelse: Kira Bierlich

Villa Emmaus

Billedet på forsiden af dette nummer af Nyhedsbrevet forestiller

en stilfærdig eftermiddagsthe i haven ved Villa Emmaus en scene, som Johannes Jørgensen selv havde deltaget i flere gange under sine besøg hos søstre Reinhard ved Koblenz og siden, da han på opfordring skrev bogen om Paula Reinhard. Johannes Jørgensen var altid på jagt efter mulige opgaver, som kunne skaffe ham nødvendig kapital.

Bogen er vel lidt atypisk for hans forfatterskab men ligger alligevel på grænsen af hans "speciale" – helgenlegenden. Det specielle ligger bl.a. i, at han havde kendt "helgeninden" fra sit første besøg i 1906 og derfor kunne skrive mere personligt. Men samtidig forelå der også fra bestilleren en forventning om et bestemt resultat, hvor beskrivelsen af det familiære ophav indgik i beretningen.

*Johannes Jørgensen
Selskabets bestyrelse
ønsker alle medlemmer
og deres familier
en glædelig jul og
et godt nytår 2013
og takker for trofast
støtte til selskabets
arbejde.*

“Die Geschichte eines verborgenen Lebens” / “Som en Kærte”.

af Martin Bergsøe

I 1912 skrev Johannes Jørgensen på bestilling bogen ”Die Geschichte eines verborgenen Lebens”, som han i 1931 udsendte i dansk bearbejdet oversættelse under titlen ”Som en Kærte”. I det følgende berører Martin Bergsøe nogle ligheder og forskelle mellem de to værker og søger at placere dem i det samlede forfatterskab.

Baggrund.

Juli 1906 inviteres Johannes Jørgensen til Pfaffendorf ved Koblenz hos søstrene Maria og Paula Reinhard. De havde læst den tyske oversættelse af ”Pilgrimsbogen” og ønskede at stifte bekendtskab med dennes forfatter. Johannes Jørgensen lægger vejen indenom søstrene undervejs til Frauenberg i Fulda, hvor han skal færdiggøre manuskriptet til ”Frans af Assisi”.

Besøget beskrives på p.107-112 i ”Guds Kværn”. Søstrene og deres hjem – ”Villa Emmaus” – udstråler solid, rhinlandsk borgerlighed og en konservativ og afklaret katolsk tro – helt modsat forfatterens egen tvivl og usikkerhed.

I det ydre lader søstrene ikke til ved det første møde at have gjort det store indtryk på ham. Der antydes en lidt støvet, konventionel borgerlighed.

Jørgensen drager næste dag videre til Fulda. De tre forbliver dog i brevkontakt, og ved flere lejligheder hjælper de to søstre siden hen Johannes Jørgensen ud af hans økonomiske morads. Så sent som nytår

1908 modtager den gældsplagede forfatter et brev fra Paula Reinhard, hvori hun forsikrer om søstrenes fortsatte beredvillighed til økonomisk hjælp.

Paula Reinhard lider af uhelbredelig strubekræft, da hun sender denne nytårshilsen, og dør seks måneder senere. I marts året efter modtager Johannes Jørgensen overraskende en opfordring fra Maria Reinhard til at komme ned til ”Villa Emmaus” bl.a. fordi han trænger hårdt til penge.

Johannes Jørgensen ankommer den 17. april, 1908. I en periode på tre måneder arbejder han i Pfaffendorf, før arbejdet er tilendebragt. 1912 udkommer så ”Die Geschichte eines verborgenes Lebens”, og først 19 år efter udkommer den danske udgave ”Som en Kærte”, 1931!

W. Glyn Jones vurdering af ”Geschichte eines verborgenen Lebens” og ”Som en Kærte”.

Der er på ingen måde tale om en egentlig oversættelse, snarere om to selvstændige

værker, hvilket følgende tal klart påviser: "Geschichte eines verborgenen Lebens" ("GvL") er på 279 sider (4-5 oplag), "Som En Kærte" ("SK") er på 172 sider (1. udg.), hvoraf godt og vel hele 72 sider ikke findes i den tyske udgave! I "GvL" forefindes ti illustrationer, i "SK" syv, og kun tre illustrationer går igen i begge udgaver.

Glyn Jones skriver rigtigt, at den tyske udgave er skrevet for et indforstået katolsk publikum, den danske udgave for ikke-katolsk kyndige danskere, hvilket medfører flere uddybende forklaringer fra forfatterens side. Således er der 12 forklarende fodnoter i "SK", som ikke findes i "GvL", samt flere kapitler, der er i den danske udgave, men helt er udeladt i den tyske. Men er dette den eneste forklaring, så burde "SK" jo være væsentlig længere end "GvL", hvor det modsatte viser sig at være tilfældet! Hvorfor? Glyn Jones skriver samme sted¹: "En gennemgang af de to værker vil også vise, at den første afspejler digterens forhold til hans kone og hans optagethed af ægteskabelige problemer, mens den anden beskæftiger sig mere med forholdet mellem forældre og børn, et problem, som dengang trængte sig på for digteren". Hertil er blot at konstatere, at i "GvL" bruges ca. to og en halv side på at omtale ægteskabet som et af Gud givet sakramente (p.4-6), og to sider på at beskrive Marias og Paulas børneopdragelse (p.46-47).

I "SK" berøres værdien af et godt ægteskab lige akkurat (p.17, p.46). Børneopdragelsen får stort set samme omtale i begge udgaver (p. 50-51 og lidt på p.53 i "SK"). På denne baggrund forekommer det uforståeligt, at Glyn Jones kan hævde, at GvL "afspejler digterens forhold til sin hustru", mens "SK" "beskæftiger sig mere med forholdet mellem forældre og børn". Hverken ægteskabet eller forholdet forældre/børn kan siges at være et tema i nogle af de to

værker. Endnu mindre kan disse to temaer siges at udgøre en forskel på de to bøger, idet begge emner kun berøres perifert.

Hvis der ved "forholdet imellem forældre og børn" forstås forholdet imellem fader (Paul Reinhard) og datter (Paula Reinhard), så er dette forhold selvfølgelig vigtigt for forståelsen af Paulas reaktioner og senere udvikling; men forholdet de to imellem har her blot funktionen at belyse bogens hovedtema.

Det er kendt, at Johannes Jørgensen er bedst, når han evner at indleve sig i sine personer og disses omstændigheder, når han kan projicere noget af sig selv ind i sine hovedpersoner. Fordi Johannes Jørgensen, da han skrev "GvL", var ved slutningen af sit ægteskab, har Glyn Jones forsøgt at læse denne forfatterens sjælelige tilstand ind i værket med belæg i et par sider ud af 279 sider. Ligeså har han forsøgt at læse forfatterens bekymring for sine børn, som han på dette tidspunkt ikke rigtigt var i kontakt med, ind i "SK", hvad der absolut ikke er belæg for, da emnet kun berøres på én side, nemlig side 126.

Glynn Jones forsøg på at beskrive den reelle forskel på de to værker ved at læse to temaer, som rent faktisk er ikke eksisterende, ind i teksterne, kan måske ses i lyset af hans vurdering af de to biografier som tilhørende forfatterskabets mindre værker². I sin ellers indsigtfulde bog om Johannes Jørgensens samlede forfatterskab på 169 sider, tildeles "Die Geschichte eines verborgenen Lebens" og "Som En Kærte" tilsammen en halv side! Denne åbenlyse negligering af de to værker skyldes måske, at begge, og især deleshed "SK", beskæftiger sig med temaer, der ifølge Glyn Jones først dukkede op i forfatterskabet efter Andrée Carofs død i 1933, altså to år efter udgivelsen af "Som En Kærte"! Vi skal senere komme tilbage til emnet.

"Die Geschichte eines verborgenen Lebens"

Denne sigende titel dækker over Paula Reinhardts tilsyneladende velfungerende bedsteborgerlig facade bag hvilken hun lever et skjult, åndeligt liv, som kun hun selv og hendes skriftefader kender til. Da Johannes Jørgensen møder denne modne kvinde for første og eneste gang, ser han kun Paula Reinhardts ydre fremtoning, og stor må hans overraskelse have været, da han kom ned til "Villa Emmaus" og stiftede bekendtskab med Paulas breve og dagbøger: "Jeg saae foran mig en lille midaldrende, lidt fyldig Dame med kraftige Ansigtstræk, sund, rød Ansigtifarve, enkelte Sølvtråde i det mørke Haar – intet i hendes Ydre eller i hendes Tale lod ane, at hun var den, jeg siden lærte at kende gennem hendes Dagbøger"³, og videre hedder det: "Jeg blev Dagen over i Villa Emmaus og modtog intet Øjeblik andet Indtryk af Paula Reinhard, end at hun var en energisk, livlig, meget talende, from, stærkt religiøst interesseret Dame" ... og jeg "rejste saa videre næste Morgen, uden at ane, hvor nær jeg havde været en usædvanlig Personlighed"⁴. Det er ikke tilfældigt, at vi finder disse bemærkninger i den danske udgave, men ikke i den tyske.

"GvL" var et bestillingsarbejde, og søster Maria Reinhard havde formodentlig ikke tilladt en beskrivelse af Paula og hende selv, som den i begyndelsen citerede. Faktisk er "GvL" redigeret af Jørgensen og Maria Reinhard i fællesskab. Det hedder i "Guds Kværn": "Min Methode var denne, at jeg skrev det første Udkast til hvert Kapitel og derpaa gennemarbejdede det sammen med Fräulein Reinhard, der – ligesom sin Fader – førte en god Pen og jævnlig, men altid anonymt, sendte Bidrag på Vers og Prosa til gammeldags katholske Tidsskrifter"⁵. Denne meget sigende udtalelse,

findes selvfølgelig ikke i de to værker, og da slet ikke i den tyske udgave, hvor forfatteren er blevet holdt i stramme tøjler. Dette samarbejde imellem Jørgensen og Maria Reinhard, foregik til eftermiddagskaffen i familiens havehus. Men netop den omstændighed, at "GvL" er et bestillingsarbejde under arbejdsgiverens medredaktion, gør, at den tyske udgave er meget stram i kompositionen. Her er ikke de berømte/berygtede sidespring, som Johannes Jørgensen ellers strøer om sig med. Hele tiden er fokus rettet mod Paula Reinhard, og hvad der måtte være relevant for en forståelse af hendes åndelige liv. Ligeledes er stofmængden af dagbogscitater og breve fra Paula massiv, hvor der i den danske udgave kun medtages højdepunkterne. I "SK" begynder de fleste kapitler med et par sider, der er specifikke for den danske udgave, og så hæftes lige et par sider på fra den tyske udgave, ikke direkte oversat (når ses bort fra dagbogscitaterne), men lettere omskrevet. Egentlig kan man sige, at i den danske udgave, hvor Johannes Jørgensen er langt mere fri, har de fleste kapitler karakter af en kommentar til den oprindelige tyske tekst.

Sammenfattende kan det konstateres, at "GvL" er væsentlig mere fokuseret på Paula Reinhard og – fremkaldt af de mange, lange brev- og dagbogscitater – får en personlig og privat karakter. I "SK" er der mindre af Paula Reinhard og mere af Johannes Jørgensen. Dette skyldes som sagt forfatterens bundethed i den tyske udgave og hans større frihed i den danske, men også, at han i sin personlige tros-udvikling i 1931 var styrket og afklaret på en måde, der slet ikke var tilfældet, da han skrev "GvL".

Det skjulte liv i Kristus.

Livet igennem formåede Paula Reinhard at skjule for omverdenen den sjælekamp, de

voldsomme angreb af tvivl og mørke, der udkæmpedes i hendes indre. På overfladen altid glad og givende overfor næsten, men i sin sjæl var hun udsat for de frygteligste angreb. Jørgensen skriver: "Aber die grösste Gewissenhaftigkeit in pünktlicher Pflichtenfüllung, alles treue Ausharren im Gebete, alle opferwillige caritative Tätigkeit schie-nen umsonst. Immer und immer wieder ertönte in ihrem Inneren jene furchtbare Stimme, die ihr hämisch zuflüsterte: "Alles umsonst, alles vergebens! Du gehörst doch mir! Gott hasst, Gott verabscheut dich! Du suchst mir zu entrinnen? – Mein bist du, und mein wirst du bleiben!"'" ("Men den største samvittighedsfuldhed i henseende til pligtopfyldelse, al trofast udholden i bøn, al offervillig caritativ virksomhed synes omsonst. Igen og igen tonede i hendes indre hin frygtelige stemme, der ondskabsfuldt viskede til hende: Alt sammen omsonst, alt sammen forgæves! Du tilhører mig! Gud hader, Gud afskyr dig! Du forsøger at undslippe mig? – Min er du, og min vil du forblive!")⁶ Lignende anfægtelser var Johannes Jørgensen fortrolig med. Langt op i årene kæmpede han med anfægtelser omkring egen frelse og fortabelse.

Det er vigtigt at fremdrage dette her, idet Glyn Jones hævder, at manglende lighedspunkter imellem Paula Reinhard og Johannes Jørgensen gør indlevelse fra forfatterens side umulig, og dermed er Jørgensen ikke oppe til sit bedste, hvad der gør de to værker om Paula Reinhard til "mindre værker"⁷. Manglende frelsesvished er et gennemgående tema langt op i Johannes Jørgensens forfatterskab, og her har han virkelig haft mulighed for at indleve sig i sin hovedperson.

Maria eller Martha.

Et andet tema, der går igen i begge værker, er Maria/Martha problematikken. Paula

skriver: "Gud har ført os to Søstre tvært imod vore Tilbøjeligheder – *Maria* vilde så gerne have været en virksom Martha og er fordømt til Sygdom og Uvirksomhed. *Jeg* vilde gerne have været Maria og er bleven en rigtig Martha"⁸. Hendes biograf konkluderer: "Der havde i hendes Liv gjort sig to indbyrdes modstridende Tilbøjeligheder gældende – en *Maria-Længsel* efter Klostret – og en Trang til karitativ *Martha-Virksomhed*. Hun var aldrig naaet til en Afgørelse, og Forholdene havde heller ikke tilladt hende et Valg – hun havde maattet nøjes med snart at være Martha, snart Maria"⁹. Hele livet havde Paula brændende ønsket at "skjule sig" i klostret, men dels grundet faderens modstand, dels grundet søsteren Marias omsorgskrævende tilstand, skulle denne længsel aldrig blive indfriet. Johannes Jørgensen kunne også her indleve sig i Paula Reinhard's tilstand. Også han følte sig livet igennem placeret "det forkerte sted". Som katolik i Danmark og som dansker i Italien. Når han var i Danmark, lægtes han efter det "franciskanske Italien", og når han var i Italien, længtes han efter sundet og skovene omkring Svendborg.

"Som En Kærte".

Den danske titel er fuldt ud så rammende som den tyske. Hvor "GvL" primært er optaget af forskellen imellem Paulas indre og ydre liv og omhyggeligt beskriver begge, der beskæftiger "SK" sig mere med det kristne offer og helt specielt det sonoffer, Paula tilbyder Gud, mod at faderen må bevare sin tro og frelse.

Samtidig med kulturkampen i Tyskland, hvor Bismarck løb stormløb mod Den katolske Kirke, kom dogmet om Pavens ufejlbarlighed juli 1870. I Tyskland var kirken indbyrdes splittet med de trofaste mod Rom på den ene side og de liberale og de nationalistisk sindede på den anden side. Da

Paulas far, assessor Franz Reinhard, var en kendt og respekteret mand i tyske katolske kredse, prøvede sidstnævnte gruppering at få ham over på sin side ved at få hans medunderskrift på en protestskrivelse mod pavedogmet. Faderen vaklede, og Paula skriver i sin dagbog: "Af hele min Sjæl bad og bønfuldt jeg Gud og tilbød atter mig selv som Offer, blot Papa ikke maatte falde fra Troen. Da kom der på én Gang en saadan Angst over mig, som jeg aldrig før havde kendt, en Følelse af Forladthed og Fortvivlelse. Jeg vidste hverken ud eller ind og ilede i min Nød til min Skriftefader, der forsøgte at trøste mig, men forgæves. Og fra hin Time af har frygtelige aandelige Lidelser været min Lod og mit Kors indtil denne Dag"¹⁰. Johannes Jørgensen kommenterer dette centrale citat således: "I det jeg oversætter disse Linjer af Paula Reinhard's Dagbog er det mig fuldstændig klart, at de hos et Flertal af danske Læsere vil vække Undren, hos mange maaske Hovedrysten, medlidende og overlegen: "Stakkels Pige – at lægge saadan en Vægt på et Dogme! Det er dog ikke *Dogmer*, det kommer an paa" osv. osv. Jeg kan ikke gøre ved det, jeg kan kun sige, at saadan tænkte, i Aaret 1871, denne tyske unge Pige. Hun var jo Katholik, og jeg kan ikke gøre Katholiker bedre end de gemenlig er. Katholiker tror på Dogmer – d.v.s. paa *Benbygning*. De tror, at uden Skellet synker Legemet sammen – ogsaa hint Kristi mystiske Legem, som hedder Kirken. De véd, at Kristendom uden Dogmer falder hen i blødt Kød"¹¹.

Gud tog kun delvis imod Paulas offer, idet han lod hende bevare livet; men hun blev ført ind i en nat af åndeligt mørke gennem omtrent 30 år! Johannes Jørgensen bruger den franske teolog, Grimal, til at forklare dette fænomen: "Først saaledes er Frelsen *virkelig*. Jesus er vor Frelser, ikke blot fordi han vil dø for vore Synder, men

fordi han ikke dør alene paa Korset. Han drager os derop til sig, han ofrer os med sig, han forener os med sig til at være lydige som han og dø som han. Ved sin Død har han saa at sige forud *lov*et Gud, at ogsaa vi skulle afdø"¹². Derfor den danske titel "Som En Kærte", for som en kærte brændte Paula hele sit voksne liv ind for Guds alter, og hvad er et alter, om ikke et offersted? Om Paulas besøg ved grotten i Lourdes få dage før sin død, skriver Johannes Jørgensen: "Herinde, tænker jeg, har ogsaa Paula plantet sin Kærte – netop *som en Kærte* var det jo, hun vilde fortære sig selv foran Guds Alter. Her var Altret – her var Stedet til at fuldbyrde Ofret ..."¹³.

Således får "SK" en lidt anden drejning, end tilfældet var med "GvL". I førstnævnte bliver korsefterfølgelsen og sonofret mere direkte belyst end i sidstnævnte. Som nævnt tidligere: Dels fordi de tyske læsere har andre forudsætninger end de danske, men ogsaa fordi det, da Johannes Jørgensen i 1909-11 fandt sin primære identifikation med Paula Reinhard i hendes "skjulte liv", og selv var blevet narret – og dermed ogsaa provokeret – af dette, var det offertanken, der var den stærke indlevelseshæder i 1930-31.

Forsynstro.

Intellektuelt, men ogsaa følelsesmæssigt, var Johannes Jørgensen klar over, at forsynets ledelse ogsaa ville føre gennem stor smerte og sorg, allerede da han skrev på "Die Geschichte eines verborgenen Lebens" i 1909! Han citerer fra Paula Reinhard's dagbog, hvordan Gud pålagde hende sjælelige lidelser i stedet for døden.¹⁴. I den danske oversættelse, slutter Paula således: "Han sagde mig endvidere, at nu skulde jeg leve med stor Trofasthed under hans Vingers Skygge og i fuld Tillid til ham vandre hans kærlighedsfulde og ubegribelige

Forsyns dunkle veje!¹⁵.

Disse dagbogscitater, udvalgt og gen-nemlæst af Johannes Jørgensen, viser hvorledes han troede på forsynets ledelse gennem lidelse og afkald, bod og offer, frem til livet og freden i Gud. Det troede han, allerede *før* han mødte Andrée Carof.

I "SK" skriver Johannes Jørgensen om arten af Paula Reinhards lidelser, at når disse udelukkende var sjælelige, "saa var det jo, fordi de var bestemte til at redde hendes Fader fra aandelig Undergang i Tvivl og Apostasi"¹⁶. Fra himlen af *var de bestemt*, i samarbejde med Paula ...

"Den 11. marts 1851 fødte Pauline sit andet Barn, Datteren Paula, en Fødsel, hun den 15. marts 1851, kun 22 Aar gammel, betalte med sit Liv. Franz Reinhards ægteskabelige Lykke havde været kort, men han levede i Lyset af den Resten af sit lange Liv. Han havde kendt Kærligheden"¹⁷. Med et par korte nøgterne sætninger midt i al lykken, får digteren understreget dødens chokerende pludselighed midt i idyllen; den kommer som en tyv om natten. Men kærligheden er stærkere end døden, og gennem Paulines offer (død) opstår der nyt liv (Paula). Næsten profetisk kan Johannes Jørgensen skrive, som han gør om Franz Reinhard, for også Jørgensen selv skulle, ligesom Paulas far, komme til at leve i lyset af den ægte og dybe kærlighed, der havde bestået imellem Andrée Carof og ham selv; også han havde fået lov at kende kærligheden, og derfor kunne han også to år senere fortrøstningsfuldt bøje sig under forsynets tunge åg.

Glyn Jones begrundet den ringe betydning, de to biografier om Paula Reinhard indtager i forfattereskabet med, at Johannes Jørgensen simpelthen ikke fandt den nødvendige identifikation imellem sig selv og sin hovedperson, der gjorde en indlevelse mulig. Vi har ovenfor været inde på vigtige

identifikationspunkter: Indre tros- og sjælekampe, frygten for at være forkastet af Gud, for at være ført af Gud til et sted, man ikke ønsker, som en anden pilgrim at være på vej gennem mørket ud mod lyset, osv., osv.

Et vigtigt område for identifikation, som derimod aldrig er blevet ordentlig belyst, er, at såvel Paula Reinhard som Johannes Jørgensen tilhørte den franciskanske tredje orden, ja, ikke alene Paula Reinhard, men så mange af forfatterens helte. Den franciskanske spiritualitet binder forfatter og hovedperson tæt sammen.

Det er vel muligt, at Johannes Jørgensen tog mod opgaven, at skrive en biografi om Paula Reinhard, for pengenes skyld. Ved studiet af hendes dagbøger og breve, fandt han en søster i ånden, han i den grad var på bølgelængde med. Indlevelse har altså været let for forfatteren, og man møder da også utallige gange tillægsord som "gribende", "smukke" og "betagende", når han skal udtrykke sin beundring for sin franciskanske søster Paula.

Ak Tyskland ...

I sine erindringer skriver Johannes Jørgensen om sit ophold i "Villa Emmaus": "Jeg befandt mig i "Villa Emmaus" i et midtpunkt for den tyske Catholicisme – mere dog som denne *havde* været end som denne nu *var* (endnu mindre som den i de følgende Aar *blev*)"¹⁸. Stedet udstrålede den form for katolsk fromhedsliv, Jørgensen af hjertet kunne tilslutte sig. Dette fremgår da også af "GVL".

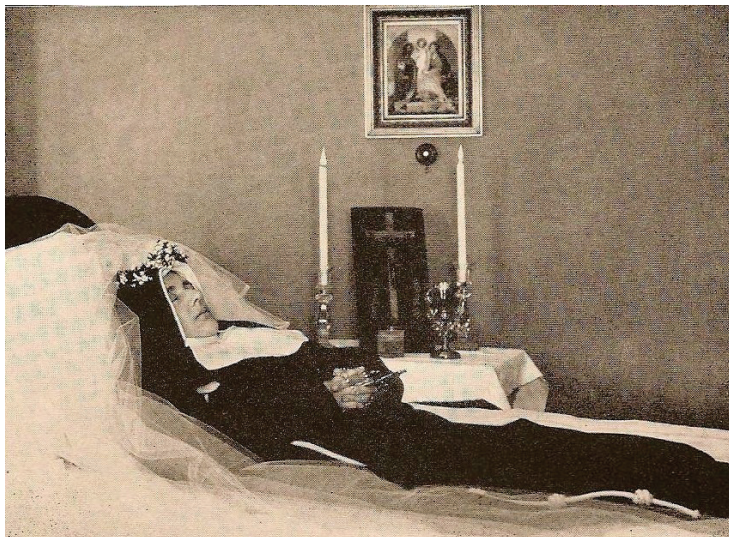
Ånden fra "Villa Emmaus" og søstre Reinhard tilhører en svunden katolsk tid, og Jørgensen afskyr de nationalistiske træk inden for den tyske katolske kirke og oprøret mod Rom, som han beskriver indgående i "SK".

Ovenstående citat er fra 1919, altså efter 1. Verdenskrig. For Johannes Jørgensen måtte Tyskland alene bære ansvaret for krigen, og han tilgav aldrig tyskerne deres overfald på Belgien. Udviklingen fra en tyskvenlig til en tysk fjendtlig holdning hos forfatteren er tydelig i de to værker om Paula Reinhard. I den tyske udgave er der – forståeligt nok – ingen udfald mod Paulas fædreland. Anderledes i den danske udgave, hvor det blandt andet hedder: "Men Tyskland, Tyskland, hvis Du vidste hvor vi har elsket Dig – og hvor blodige Taarer vi maatte græde den Dag, da vi endelig maatte give Sandheden Æren og med Gru erkende, at hvad Dine største Navne højtideligt havde brændemærket som Løgne – at det var Sandhed, rædselsvækkende Sandhed! Tyskland, Tyskland, hvor kunde Du gøre os dette?"¹⁹.

Da Johannes Jørgensen gæstede "Villa Emmaus", var han intellektuelt afklaret omkring romantikkens frugter, når denne fik lov at stå alene uden kristen tro. Følelses-

mæssigt var han dog stadig en mand under indflydelse. Det hedder i hans dagbog fra spadsereturene omkring Pfaffendorf: " – jeg vedbliver at gaa – men bort fra Skoven, ind mellem Marker. Hveden staar rank og strunk, med brungule Ax, Rugen bøjer sig og hvisker i vinden. Min Gud, ikke mere ind i Skoven, hvor Pan lur, og Nymfer ler under Løvet! Lad mig blive ude under den aabne Himmel, paa Agrene, hvor Kornet groer, og Druen modnes og bliver til det Brød og den Vin, som giver Kraft til at leve et evigt Liv"²⁰. Pan eller Kristus, fortabelse eller frelse. "Der er i Paula Reinhard's Optegnelser ikke meget af germansk Naturfølelse at spore; hun var ingen Romantiker"²¹, skriver Johannes Jørgensen anerkendende. Selv er han i 1931 – ved Andrée Carofs hjælp – befriet for sine "romantiske dæmoner".

Da "SK" udkommer ligger alle disse kampe som sagt bag ham, han er afklaret såvel intellektuelt som følelsesmæssigt. Forfatteren havde mødt Andrée Carof, og

*Baula Reinhard på dødslejet iført ordensdragt.
Billede fra den tyske udgave.*

hun havde introduceret ham for Frankrig. Adskillige af digterens dagbogsoptagelser fra denne periode er skrevet på fransk. Tyskland hører fortiden til, ja, det er nærmest som om, digteren skammer sig over for sine landsmænd, ved at udgive en så "tysk" orienteret bog som "Som en Kærte", sådan som verdenssituationen ser ud. "Thi der var en Gang et andet Tyskland – et Germanien saa absolut forskelligt fra det, vi nu kender: Remarques og Ernst Tollers, Staalhjelmenes, Hitlers og Nazi'ernes ... Et Tyskland, som ogsaa Tyskerne selv sér tilbage imod som til et forsvundet Paradis"²². Dette er det gamle, romantiske land, forfatteren her mindes og giver sit helt eget kapitel i "SK".

Paradokset er, at den Frankrigbegeistrede – nu anti-tyske – Johannes Jørgensen med "Som En Kærte" har skrevet en hyldest til det gode, gamle Tyskland, der var engang.

I "Die Geschichte eines verborgenen Lebens" udgør en smuk – men hengangen – tysk katolsk kirke fortællingens ramme, men fra side 35 og fremefter er fokus med usædvanlig disciplin fra forfatterens side rettet mod et enkelt individ²³.

"GvL" er skrevet i en urolig periode af forfatterens liv, kort før ægteskabets opløsning. Digteren føler Guds kaldelse over sit liv, men må konstatere, at han selv endnu ikke er der, hvor forsynet har bestemt ham til at være. I denne vandring frem mod målet i lydighed og tillid ser han et forbillede i Paula Reinhard, hvorfor han i den grad formår at indleve sig i sin franciskanske med søsters situation.

"SK" er skrevet mod slutningen af den mere harmoniske periode med Andrée Carof i Assisi. Her er Johannes Jørgensen afklaret og på plads – intellektuelt og følelsesmæssigt – med sin tro og sit kald, og det, Paula Reinhard lærer af sin skriftefar, lærer Johannes Jørgensen sig gennem årene i Assisi med Andrée Carof, nemlig "at *agere contra*, at handle *mod* sin Følelse, *alene* ud fra den i *Forstanden* grundede Overbevisning og ud fra *Viljen* til at holde denne Overbevisning fast. Thi i denne *Trofasthed* er baade Tro, Haab og Kærlighed indesluttede"²⁴. Ved at kunne gøre disse ord til sine egne er digteren ikke længere reduceret til en beundrende betragter af Paula Reinhard's liv, men er nu ca. 20 år senere en medkæmper.

Martin Bergsøe er uddannet mag. Art i nordisk litteratur og har en mastergrad i teologi fra Leuven universitet og en bachelors i filosofi fra Hochschule für Philosophie, München.

¹ W.Glyn Jones: "Johannes Jørgensens modne År", p.58

² "Som en Kærte", p.150

³ Ibid. p.151,152

⁴ "Guds Kværn", p.155

⁵ "Die Geschichte eines verborgenen Lebens" p.163 ell. 246 ell. 82

⁶ W. Glyn Jones: 1963 s. 58

⁷ "Som En Kærte", p.110

⁸ Ibid p.141

⁹ Ibid. p.68-69

¹⁰ Ibid p.68

¹¹ Ibid.p.106

¹² Ibid.p.163

¹³ "Guds Kværn" p. 133

¹⁴ "Som en Kærte", p.149

¹⁵ "Som en Kærte", p.115

¹⁶ Ibid. p.46

¹⁷ "Guds Kværn" p.130

¹⁸ "Som en Kærte", p.11

¹⁹ "Guds Kværn", p.146

²⁰ "Som En Kærte", p.111

²¹ Ibid p,24-25

²² "Die Geschichte eines verborgenen Lebens", p.81,163,239

²³ "Som En Kærte", p.101

Generalforsamlingen 2012

Ved generalforsamlingen 2012 blev Stig Holsting genvalgt som formand for en periode på et år. Som nyt medlem af bestyrelsen valgtes Oluf Schönbeck i stedet for Birgitte Karmann Roslev, som ikke genopstillede.

Desuden blev Henning Fink-Jensen genvalgt for en periode på to år. Bestyrelsen har konstitueret sig som følger: Oluf Schönbeck som selskabets næstformand og Henning Fink-Jensen fortsætter som kasserer.

Medlemskontingentet for 2013

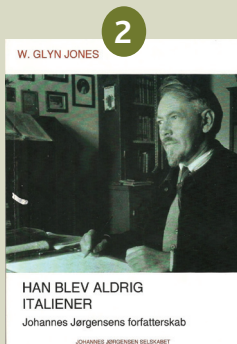
Ved generalforsamlingen blev det besluttet at forhøje medlemskontingentet med 10 kr. fra 150 kr. om året til 160 kr. p.a. Jubilæumsåret 2012, der har været et dyrt år med store udgifter samtidig med, at mulighederne for tilskud er blevet tilsvarende forringede. Har man lyst til at

yde et ekstra beløb til selskabet ud over kontingentet, er man naturligvis meget velkommen dertil. Hus ved indbetaling af medlemskontingentet at skrive afsender på indbetalingen, uanset om man betaler på det vedlagte indbetalingskort eller på netbank.

Den nye bestyrelse fra v. Andreas Holsting, Ove Klavsen, Henning Fink-Jensen, Stig Holsting og Oluf Schönbeck fotograferet foran mindestenen for Johannes Jørgensen i Svendborg.

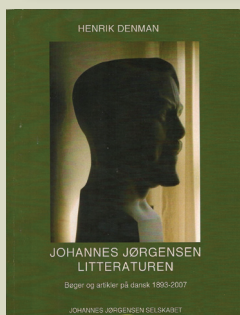
Johannes Jørgensen Selskabets bogudgivelser 2006 - 2010.

1. Fagerø.
En antologi. 2006

2. W. Glyn Jones:
Han blev aldrig italiener. 2008

3. Henrik Denman:
Johannes Jørgensen Litteraturen. 2008

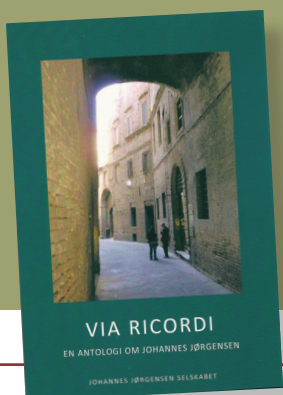

4. W. Glyn Jones:
Omkring digteren Johannes Jørgensen. 2010

3

4

1 – 4,
100 kr. stk.
Ved køb af
alle fire
300 kr.
+ forsendelse.

NYHED
Via Ricordi
225,- kr.